

УДК 657.631.6

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ЗА МАТЕРІАЛАМИ ЗВІТУ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ

ПЕТРО АТАМАС,
канд. екон. наук, професор,
завідувач кафедри,

ОЛЕКСАНДР АТАМАС,
старший викладач,
кафедра обліку і аудиту
Дніпропетровського
університету імені
Альфреда Нобеля

Розглянуто методичні прийоми аналізу руху грошових коштів за матеріалами зовнішньої фінансової звітності підприємства: проаналізовано динаміку й структуру грошових потоків та відносних показників їх ефективності. Доведено необхідність та показано шляхи підвищення аналітичних можливостей публічної звітності про рух грошових коштів.

Ключові слова: звітність, грошові потоки, динаміка, структура, коефіцієнти, аналіз, оцінка.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 затверджено Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», яке введено в практику українського обліку з 1 квітня цього року і замінило чинні до цього П(С)БО 1–5. Якщо прийняті раніше П(С)БО наближали облік і звітність в Україні до вимог міжнародної спільноти, вводили низку нових для українських бухгалтерів понять і процедур (прискорені методи нарахування амортизації, різні методи оцінки запасів, створення резерву сумнівних боргів тощо), чим сприяли наближенню українського обліку до міжнародних стандартів, то перехід окремих підприємств до складання звітності за МСФЗ (згідно з новою редакцією Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні») виявив істотні розбіжності як методів визначення, так і форми подання деяких звітних показників. Багато в чому це стосувалося і Звіту про рух грошових коштів (ф. № 3).

Запровадження нового НП(С)БО 1, хоча й не усуває повністю недоліки раніше затвердженої форми цього звіту, значно наближає його до вимог МСФЗ, поліпшує аналітичні можливості, практика використання яких розглядається у цій статті.

Основними завданнями економічного аналізу в загальному вигляді є:

1) оцінка досягнутого рівня діяльності, його відповідності плану (прогнозу), виявлення чинників і причин зміни найважливіших показників;

2) підготовка даних для планування майбутніх операцій підприємства, розробки та прийняття операційних і перспективних управлінських рішень як з боку адміністрації підприємства, так і з боку інвесторів, кредиторів, банків, постачальників та інших зовнішніх користувачів офіційної фінансової звітності.

Від аналізу грошових потоків за даними Звіту про рух грошових коштів із залученням відповідних показників інших форм фінансової звітності інвестори очікують відповіді на запитання: яку суму вільних грошових коштів підприємство може виділити для розподілу між акціонерами; який рівень дивідендів на одну акцію варто очікувати у звітному періоді; яка динаміка цих показників порівняно з попередніми періодами; яке їх співвідношення з аналогічними показниками інших підприємств; чи варто інвестувати кошти у розвиток цього підприємства, чи краще вилучити вже вкладені кошти для їх використання в інших цілях.

Підставою для відповіді на ці запитання повинен стати розрахунок *грошових потоків*, які визначаються як сума грошових коштів, що залишається після реінвестування оборотних активів і погашення заборгованості. Для такого аналізу слід використовувати не лише показники Звіту про рух грошових ко-

штів (ф. № 3), а й залучити дані Звіту про фінансові результати (ф. № 2) та Балансу (ф. № 1).

Інші важливі питання, на які має дати відповідь аналіз грошових потоків, стосуються того, на які цілі використано прибуток; на скільки і чому залишок вільних грошових коштів відхиляється від суми чистого прибутку. Проте Звіт про рух грошових коштів, складений прямим методом, не дає підстав для ув'язування грошових потоків із сумою чистого прибутку і не пояснює напрямів його використання та причин розбіжностей між сумою чистого прибутку і залишками вільних грошових коштів на рахунках підприємства. Саме тому Рада зі стандартів фінансового обліку США рекомендує проводити порівняння значення чистого прибутку для розрахунку чистого грошового потоку від основної діяльності в комбінації з використанням прямого методу, що є по суті підготовкою цього розділу Звіту про рух грошових коштів з використанням непрямого метода [1, с. 747].

Аналіз досліджень і публікацій. Призначення Звіту про рух грошових коштів, його зміст та питання методики складання досліджували як українські, так і зарубіжні автори, а саме: З. Задорожний [2; 3], О. Івашевська [4], С. Голов [5], А. Озеран [6], Н. Яцишин [7], В. Пархоменко [8], Н. Гура та О. Кащенко [9], Б. Нідлз, Х. Андерсон і Д. Колдуелл [10], К. Ларсон, Д. Уайлд і Б. Чаппетта [1] та ін. Аналізу грошових потоків присвячені відповідні розділи у навчальних посібниках з фінансового та стратегічного аналізу [11; 12], але вони мають переважно теоретичний характер і стосуються в основному стратегічного аналізу, побудованого на матеріалах фінансового планування. Водночас методи аналізу руху грошових коштів конкретного підприємства за показниками чинних форм фінансової звітності досліджені недостатньо. Частково методика такого аналізу наведена у статті Ю. Івахів [13], але вона присвячена лише специфічному аналізу окремих показників рентабельності і не охоплює весь спектр дослідження руху грошових коштів за даними звітності та не стосується практичних висновків, які можна зробити за даними такого аналізу. Дещо ширше ці питання розкривають у своєму підручнику американські автори [1], проте використовують для цього умовні приклади.

Усе перелічене й зумовило необхідність детального розгляду аналітичних можливостей українських форм фінансової звітності та розробку на цій основі практичних рекомендацій з їх аналізу за даними Звіту про рух грошових коштів (ф. № 3) реального підприємства.

Мета статті – проаналізувати інформацію Звіту про рух грошових коштів із застосуванням різних показників, рекомендованих як українськими, так і зарубіжними авторами, показати його реальні аналітичні можливості та практичне значення.

**ВИКЛАД ОСНОВНОГО
МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ**

Аналіз грошових потоків за даними Звіту про рух грошових коштів необхідно починати з вивчення джерел надходження і напрямів витрачання грошових коштів за кілька звітних періодів. Це дасть можливість оцінити зміни обсягу і структури грошових потоків за видами діяльності, за окремими джерелами їх надходження та напрями використання, визначити орієнтовно найважливіші потоки грошових коштів на найближчу перспективу, порівняти структуру грошових потоків із показниками інших підприємств, оцінити майбутні наслідки проведених господарських операцій і процесів. Для розрахунку таких показників доцільно використовувати Звіт про рух грошових коштів, складений прямим методом.

Для практичного аналізу грошових потоків реально діючого підприємства ми використали публічну фінансову звітність АТ «Інтерпайп Нижньодніпровський трубопрокатний завод» [14], динаміку і структуру чистих грошових потоків якого наведено у табл. 1.

Таблиця 1

**ЧИСТІ ГРОШОВІ ПОТОКИ
АТ «ІНТЕРПАЙП НИЖНЬОДНІПРОВСЬКИЙ
ТРУБОПРОКАТНИЙ ЗАВОД», млн грн**

Показники руху грошових коштів	2010 р.	2011 р.	Відхилення (+/-)
Чисті грошові потоки за видами діяльності:			
• операційної	-38,6	327,7	+366,3
• інвестиційної	-40,8	-52,2	-11,4
• фінансової	-80,5	-82,5	-2,0
Загальний чистий рух грошових коштів за рік	-159,9	193,0	+352,9

За даними табл. 1 можна дійти висновку, що АТ «Інтерпайп Нижньодніпровський трубопрокатний завод» у 2010 р. мало досить складну фінансову ситуацію. Загальний чистий грошовий потік від усіх видів діяльності підприємства був від'ємним. Це зумовило скорочення вільних грошових коштів підприємства на 159,9 млн грн. Особливе занепокоєння викликає від'ємний грошовий потік від

операційної діяльності. Причини такого стану можна виявити при аналізі обсягів, складу та структури грошових надходжень і витрат підприємства за їх видами.

У 2011 р. чистий грошовий потік від операційної діяльності підприємства зріс порівняно з попереднім періодом на 366,3 млн грн, а від'ємні грошові потоки від інвестиційної та фінансової діяльності залишилися приблизно на рівні попереднього року. Це

сприяло значному поліпшенню загального фінансового стану підприємства. Сума вільних грошових коштів на рахунках підприємства на кінець року збільшилася на 193 млн грн.

Для оцінки взаємозв'язку структури грошових потоків з якістю управління підприємством скористаємося методикою, запропонованою О.Базилінською [11, с. 28], з деякими нашими уточненнями (табл. 2).

Таблиця 2

ЗАЛЕЖНІСТЬ МІЖ СТРУКТУРОЮ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ТА ЯКІСТЮ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Грошові потоки за видами діяльності	Варіанти співвідношення чистих грошових потоків за видами діяльності		
	1	2	3
Операційна	Додатний (+)	Додатний (+)	Від'ємний (-)
Інвестиційна	Від'ємний (-)	Від'ємний (-)	Додатний (+)
Фінансова	Від'ємний (-)	Додатний (+)	Додатний (+)
Якість управління підприємством	Добра	Нормальна	Кризова

Застосовуючи наведену методику до нашого підприємства, можна визначити, що у 2011 р. якість управління заводом заслуговує оцінки «добре», адже підприємство у результаті операційної діяльності отримало достатню суму грошових коштів для фінансування інвестиційної діяльності та погашення боргових зобов'язань. При цьому сума вільних грошових коштів на рахунках підприємства на кінець року зросла на 193 млн грн, що створило достатню базу для нормальної операційної діяльності у наступні періоди.

За 2010 р. якість управління підприємством мож-

на вважати кризовою, адже чистий рух грошових коштів у результаті операційної діяльності мав від'ємне значення. Покриття дефіциту коштів для операційної діяльності, фінансування інвестиційної діяльності та погашення зобов'язань досягалися за рахунок раніше нагромаджених коштів.

Для поглиблення аналізу та виявлення причин зміни обсягу грошових потоків розглянемо структуру грошових надходжень і витрат підприємства за даними його Звіту про рух грошових коштів (табл. 3).

Таблиця 3

**СКЛАД І СТРУКТУРА ГРОШОВИХ НАДХОДЖЕНЬ
АТ «ІНТЕРПАНІП НИЖНЬОДНІПРОВСЬКИЙ ТРУБОПРОКАТНИЙ ЗАВОД»**

Джерела надходження грошових коштів	2010 р.		2011 р.	
	млн грн	%	млн грн	%
Реалізація продукції	3 767,3	45,7	6 661,0	51,7
Аванси покупців і замовників	1 056,7	12,8	120,7	0,9
Повернення авансів постачальниками	12,3	0,1	505,9	3,9
Відшкодування ПДВ	367,1	4,4	450,5	3,5
Інші операційні надходження	1 023,8	12,4	1 563,0	12,1
Разом від операційної діяльності	6 227,2	75,4	9 301,1	72,1
Реалізація необоротних активів	1,4	0,0	14,1	0,1
Інші інвестиційні надходження	0,3	0,0	81,0	0,6
Разом від інвестиційної діяльності	1,7	0,0	95,1	0,7
Отримані позики	995,8	12,1	2 535,7	19,7
Інші фінансові надходження	1 033,4	12,5	963,8	7,5
Разом від фінансової діяльності	2 029,2	24,6	3 499,5	27,2
Усього надходжень коштів	8 258,1	100,0	12 895,7	100,0

Дані табл. 3 показують, що майже $\frac{3}{4}$ загальних грошових надходжень підприємство отримує від операційної діяльності, в тому числі від реалізації продукції (враховуючи передоплату покупців) 52,6 – 58,5%. У складі надходжень від операційної діяльності виручка за реалізовану продукцію становить від 72,9 до 77,5%. У 2011 р. вона зросла порівняно з попереднім звітним періодом в 1,4 раза. Очевидно, незадовільні показники 2010 р. можна вважати тимчасовим явищем, зумовленим кризовим станом світової економіки, від якої найсильніше постраждали саме українські металургійні підприємства.

На підприємстві спостерігаються незначні надходження грошових коштів від інвестиційної діяльності (лише 0,7% у 2011 р.). У складі надходжень від фінансової діяльності досить висока частка припадає на позикові кошти (від 12,1 до 19,7% загальної суми

грошових надходжень). На інші джерела коштів від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності припадає від 20,2 до 24,9%, але вивчити їх склад за даними оприлюдненої офіційної фінансової звітності немає можливості. Дещо більші можливості для такого аналізу надає нова форма Звіту про рух грошових коштів, передбачена НП(С)БО 1. Детальний аналіз цих джерел грошових надходжень можна здійснити лише за матеріалами аналітичного обліку та внутрішньогосподарської (управлінської) звітності.

Аналіз складу і структури витрат АТ «Інтерпайп Нижньодніпровський трубопрокатний завод» наведено у табл. 4. При виконанні цих розрахунків ми не ставили собі за мету давати оцінку діяльності підприємства та його адміністрації, а використали показники його оприлюдненої фінансової звітності лише у методичних цілях.

Таблиця 4

**СКЛАД І СТРУКТУРА ГРОШОВИХ ВИТРАТ
АТ «ІНТЕРПАЙП НИЖНЬОДНІПРОВСЬКИЙ ТРУБОПРОКАТНИЙ ЗАВОД»**

Напрями витрачання грошових коштів	2010 р.		2011 р.	
	млн грн	%	млн грн	%
Оплата товарів, робіт, послуг	1 635,8	19,4	2 761,6	21,7
Аванси постачальникам	3 194,4	37,9	4 106,0	32,3
Виплати працівникам	186,3	2,2	214,8	1,7
Відрахування на соціальні заходи	112,7	1,3	138,9	1,1
Зобов'язання з податків	118,8	1,4	126,5	1,0
Інші операційні витрати	1 017,8	12,2	1 625,6	12,8
Разом операційних витрат	6 265,8	74,4	8 973,4	70,6
Придбання фінансових інвестицій та інших необоротних активів	42,5	0,5	147,3	1,2
Разом інвестиційних витрат	42,5	0,5	147,3	1,2
Погашення позик	992,3	11,8	2 495,0	19,6
Інші фінансові платежі	1 117,4	13,3	1 087,0	8,6
Разом фінансових витрат	2 109,7	25,1	3 582,0	28,2
Усього витрачання коштів	8 418,0	100,0	12 702,7	100,0

З даних табл. 4 видно, що 70,6% усіх грошових видатків підприємства у 2011 р. припадало на витрати операційної діяльності, з яких 45% становили витрати на оплату за сировину, матеріали та роботи виробничого характеру. Виплати працівникам з відрахуваннями на соціальні заходи становили всього 2,8% загальної суми грошових видатків. Загальна сума грошових витрат операційного характеру в 2011 р. зросла порівняно з 2010 р. на 43,2%, інвестиційного – у 3,5 раза, а фінансового – на 69,8%.

Порівнюючи грошові надходження та витрати у результаті фінансової діяльності, можна дійти висновку, що підприємство за два роки, які аналізуються, практично майже не збільшило суму заборгованості за отриманими позиками: у 2010 р. приріст зобов'язань за кредитами зріс на 3,5 млн грн, а у 2011 р. – на 40,7 млн грн, тобто сума отриманих позик перевищувала суму погашених у 2010 р. усього на 0,35%, а в 2011 р. – на 1,63%. Це свідчить про досить виважену фінансову політику підприємства.

Склад інших операційних і фінансових витрачань

грошових коштів, на які припадало у 2011 р. 21,4% усіх грошових витрат підприємства, так само як і їх надходжень, за даними публічної фінансової звітності проаналізувати неможливо через відсутність у звітності достатніх даних.

Для оцінки динаміки грошових потоків важливим є показник відношення чистого потоку грошових коштів у результаті операційної діяльності **ЧПГКО** до середньої вартості активів **СВА**:

$$\text{ПГКА} = \text{ЧПГКО} / \text{СВА}, \quad (1)$$

де **ПГКА** – потік грошових коштів на загальну суму активів.

Під час аналізу цей показник порівнюють у динаміці з рентабельністю загальних активів, з показниками інших підприємств, з його ринковим або нормативним (рекомендованим) значенням. Якщо відношення потоку грошових коштів до загальної середньорічної суми активів стабільно перевищує рентабельність таких активів, то це свідчить про високу якість прибутку підприємства, оскільки більша його частина отримана у формі грошових коштів (а не у формі нарахованих доходів).

Рентабельність загальних активів **РА** для такого аналізу доцільно визначати за відношенням операційного прибутку **ОП** до середньорічної вартості активів:

$$\text{РА} = \text{ОП} / \text{СВА}. \quad (2)$$

З порівняння порядку розрахунку наведених показників видно, що для позитивної оцінки якості прибутку підприємства необхідно, щоб чистий потік грошових коштів від операційної діяльності стабільно перевищував суму операційного прибутку.

Для оцінки якості грошового потоку від операційної діяльності важливе значення має показник відношення чистого потоку грошових коштів до обсягу продаж **Оп**:

$$\text{ЧГПОП} = \text{ЧПГКО} / \text{Оп}, \quad (3)$$

де **ЧГПОП** – відношення чистого операційного

грошового потоку до обсягу продаж.

Для визначення цього показника у знаменнику формули (3) використовують суму чистого доходу від реалізації продукції за даними Звіту про фінансові результати (ф.№ 2). Визначений у такий спосіб показник порівнюють із відношенням операційного прибутку до чистого обсягу продаж, тобто з показником рентабельності продаж за операційним прибутком. Суттєві відхилення цих показників можуть вказувати на можливі неточності у бухгалтерських розрахунках і потребують детального дослідження їх причин.

Ще одним із найважливіших показників для оцінки грошового потоку та фінансового стану підприємства є показник грошового покриття зростання **ГПЗ**, який розраховують як відношення чистого грошового потоку від операційної діяльності до суми коштів, витрачених на придбання (створення) основних засобів **ПОЗ**:

$$\text{ГПЗ} = \text{ЧПГКО} / \text{ПОЗ}. \quad (4)$$

Значення цього показника має бути більшим за 1. Низьке його значення (менше за 1) вказує на незабезпеченість власними грошовими коштами від операційної діяльності збільшення активів і потребує додаткового дослідження джерел фінансування інвестиційної діяльності.

Перспективи підприємства уникнути банкрутства в майбутньому характеризує коефіцієнт грошового покриття довгострокової заборгованості:

$$\text{КГПЗ} = \text{ЧПГКО} / \text{ДЗ}, \quad (5)$$

де **ДЗ** – довгострокові фінансові зобов'язання.

Динаміка цього показника у бік зменшення характеризує зростання загрози банкрутства підприємства в майбутньому.

Визначимо перелічені показники за даними АТ «Інтерпайп Нижньодніпровський трубопрокатний завод». Отримані результати розрахунків наведемо у табл. 5.

Таблиця 5

ВІДНОСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ, %

Показник	2010 р.	2011 р.	Відхилення (+/-)
Відношення чистого грошового потоку від операційної діяльності до загальної суми активів	-0,69	5,84	6,53
Рентабельність загальних активів за операційним прибутком	-1,65	2,39	4,04
Відношення чистого грошового потоку від операційної діяльності до обсягу продаж	-0,82	5,20	6,02
Рентабельність продаж за операційним прибутком	-1,97	2,13	4,10
Грошове покриття зростання	-90,94	222,43	313,37
Грошове покриття довгострокової заборгованості	-140,35	24,50	160,85

Як видно з даних табл. 5, відношення чистого грошового потоку від операційної діяльності до загальної суми активів підприємства значно перевищує рентабельність активів за операційним прибутком, що свідчить про високу якість отриманого заводом прибутку. Проте абсолютне значення цих показників не досить високе і не забезпечує стабільного фінансування розширеного відтворення за рахунок власних надходжень. Для порівняння можна навести аналогічні показники, розраховані нами за даними публічної звітності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» [15], які у 2011 р. становили відповідно 9,8 і 17,6 %.

Показник відношення чистого операційного потоку до обсягу продаж, який характеризує якість грошового потоку, в АТ «Інтерпайп Нижньодніпровський трубопрокатний завод» за 2011 р. значно перевищує рентабельність продаж за операційним прибутком (у 2,44 раза). Це означає, що сума чистого грошового потоку від операційної діяльності відповідно у 2,44 раза перевищує суму операційного прибутку підприємства, тоді як у ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» навпаки – операційний прибуток в 1,8 раза перевищує суму чистого грошового потоку від операційної діяльності. Розбіжності цих показників до певної міри є виправданими внаслідок різних методик їх розрахунку: сума сплаченого податку на прибуток при розрахунку грошових потоків відноситься до витрачання коштів у результаті операційної діяльності, тоді як у Звіті про фінансові результати вона відноситься до процедури розподілу отриманого прибутку і не впливає на величину операційного прибутку. Більш обгрунтовано цей факт може бути досліджений під час аналізу показників Звіту про рух грошових коштів, складеного за непрямим методом. Крім того, розбіжності між названими показни-

ками грошового потоку і прибутку можуть бути наслідком неточностей бухгалтерських розрахунків, виявити які можна лише при детальному аналізі поточних записів на рахунках грошових коштів і розрахунків.

Показник грошового покриття зростання свідчить про те, що у 2011 р. АТ «Інтерпайп Нижньодніпровський трубопрокатний завод» мало чистий грошовий потік від операційної діяльності у 2,2 раза більший, ніж фактично було витрачено коштів на придбання основних засобів. Отже, підприємство мало можливість за рахунок грошових надходжень від операційної діяльності не тільки покривати свої поточні виробничі потреби, а й інвестувати власні кошти у придбання основних засобів, покривати інші операційні і частково фінансові витрати.

Коефіцієнт грошового покриття довгострокової заборгованості вказує на те, що майже четверту частину своїх довгострокових фінансових зобов'язань підприємство могло погасити вільними грошовими коштами звітного року. Це відносно високий показник, але для більш об'єктивної його оцінки необхідно розрахувати відношення чистого грошового потоку до середньорічної суми поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями. Для підприємства було досліджено, що це співвідношення у 2011 р. становило лише 57%, що не гарантує погашення довгострокових зобов'язань власними коштами і не виключає можливості банкрутства його у майбутньому.

Більш детальний аналіз взаємозв'язку прибутку підприємства з чистим рухом грошових коштів потребує окремого дослідження за матеріалами поточного бухгалтерського обліку та внутрішньогосподарської звітності і в нашій статті не розглядається.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного аналізу можна дійти таких висновків:

1. Методичні підходи до аналізу грошових потоків за матеріалами Звіту про рух грошових коштів практично розроблені не повною мірою і потребують подальшого дослідження.
2. Звіт про рух грошових коштів, складений прямим методом, забезпечує аналітичні можливості вивчення складу, динаміки і структури грошових потоків. Проте наявність стандартних обмежень у переліку джерел надходження та напрямів витрачання грошових коштів значно звужує рамки дослідження і знижує інформаційну цінність цього звіту.

3. Для поглиблення аналізу грошових потоків за матеріалами публічної фінансової звітності та підвищення його практичного значення доцільно розраховувати та порівнювати відносні показники ефективності грошового потоку від операційної діяльності, такі як відношення чистого руху грошових коштів до загальної суми активів, обсягу продаж, витрат на придбання (створення) основних засобів, довгострокової кредиторської заборгованості тощо.

4. Окремого дослідження потребує методика аналізу взаємозв'язку чистого руху грошових коштів з прибутком підприємства, що має стати предметом подальшого поглибленого вивчення.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. *Ларсон К.Д.* Основні принципи бухгалтерського обліку / К.Д. Ларсон, Д.Д. Уайлд, Б. Чіаппетта. – В 2-х т.; пер. з англ.; за наук. ред. Г.В. Григораш, Т.В. Герасимової. – Дніпропетровськ: Баланс Бізнес Букс, 2007. – 1336 с.
2. *Задорожний З.* Проблемні питання обліку руху матеріальних необоротних активів / З. Задорожний // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 10. – С. 12–16.
3. *Задорожний З.* Управлінський облік фінансових результатів у будівництві / З. Задорожний // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 12. – С. 26–31.
4. *Івашевська О.* Облік і аналіз ліквідних активів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук / О. Івашевська. – К.: КНЕУ, 2006. – 20 с.
5. *Голов С.* МСФЗ в Україні: шляхом проб і помилок / С. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. – № 3. – С. 3–12.
6. *Озеран А.* Звіт про рух грошових коштів: дослідження концептуальних підходів / А. Озеран // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. – № 10. – С. 27–34.
7. *Яцишин Н.* Особливості формування звітів про рух грошових коштів, про власний капітал та розкриття інформації у примітках / Н. Яцишин // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. – № 12. – С. 3–11.
8. *Пархоменко В.* Рух грошових коштів як індикатор господарської діяльності / В. Пархоменко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. – № 11. – С. 3–5.
9. *Гура Н.* Порядок заповнення звіту про рух грошових коштів прямим методом / Н. Гура, О. Кашченко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. – № 1. – С. 25–30.
10. *Нидлз Б.* Принципы бухгалтерского учета / Б. Нидлз, Х. Андерсон, Д. Колдуэлл; пер. с англ.; под ред. Я.В. Соколова. – 2-е изд., стереотип. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 496 с.
11. *Базілінська О.Я.* Фінансовий аналіз: теорія та практика: [навч. посібник] / О.Я. Базілінська. – К.: ЦУЛ, 2009. – 328 с.
12. *Мних Є.В.* Фінансовий аналіз: [навч. посібник] / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш. – К.: КНТЕУ, 2010. – 412 с.
13. *Івахів Ю.* Аналітичні показники рентабельності: суть та методика розрахунку / Ю. Івахів // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. – № 11. – С. 29–37.
14. *Фінансова звітність* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.interpipe.biz/ru/investment/figures/statement/>
15. *Фінансова звітність* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arcelormittal.com.ua/index.php?id=54>

Рассмотрены методические приемы анализа движения денежных средств по материалам внешней финансовой отчетности предприятия: проанализированы динамика и структура денежных потоков и относительных показателей их эффективности. Доказана необходимость и показаны пути повышения аналитических возможностей публичной отчетности о движении денежных средств.

Ключевые слова: отчетность, денежные потоки, динамика, структура, коэффициенты, анализ, оценка.

The methodical approaches of the analyze of the cash flow on materials of the external financial reporting of an enterprise are considered: the analyze of the dynamics and structure of money streams and relative indexes of its efficiency is made. The conclusion about the necessity and ways of the increase of the analytical possibilities of the public cash flow statement is made.

Keywords: reporting, money streams, dynamics, structure, coefficients, analyze, estimation.